

Kelionė, kuri gali atverti naujų perspektyvų duris. Šansas, kurį gauna toli gražu ne kiekvienas. Taip arba panašiai galima apibūdinti Lietuvos studentams atsivėrusią galimybę įžengti į prestižines Nacionalinės aeronautikos ir kosmoso administracijos (NASA) laboratorijas. Mokslo inovacijų ir technologijų agentūra (MITA) paskelbė, jog šiais metais galimybę stažuotis NASA Ames tyrimų centre laimėjo šeši lietuviai. Net keturi konkurso nugalėtojai studijuoja Kauno technologijos universitete (KTU) ir nekantrauja leistis į vieną svarbiausių gyvenimo nuotykių.

Stazuotei lagaminus jau kraunasi KTU Mechanikos inžinerijos ir dizaino fakulteto (MIDF) Mechatronikos studijų programos antrakursiai Kristijonas Kerekeš ir Povilas Piartli, Aeronautikos inžinerijos magistrantas Martynas Lendraitis ir Elektros ir elektronikos fakulteto (EEF) Elektronikos inžinerijos magistrantas Donatas Miklušis.

Vaikystės svajonė ar sprendimas ekspromtu?

„Sprendimą dalyvauti NASA stažuotės konkurse priėmiau iš dalies dėl to, jog svajočiau būti astronautu. Skirtumas tik tas, jog ta svajonė nesitęsia nuo vaikystės. Ji atsirado tada, kai paaugau. Galbūt čia atvirkštinis variantas – ne vaikas pradėjau svajoti apie kosmosą, o tada, kai jau pradėjo mintis dėlintis apie tai, ko aš noriu siekti gyvenime“, – teigia K. Kerekeš. Per paskutinius trejus metus vaikiną nuolatos lydėjo mintis apie NASA ir visi būsimo Mechatronikos eksperto darbai buvo daromi tam, kad šis tikslas būtų pasiektas.

Tuo tarpu K. Kerekeš bendrakursis P. Piartli neslepia, jog niekada nemanė, kad studentams suteikiamos tokios galimybės. Antrakursis apie konkursą NASA stažuotei laimėti sužinojo iš fakulteto prodekanės atsiųsto laiško. Su kurso draugais apsvarstęs galimybes, vaikiną užpildė anketą ir dabar džiaugiasi atsivėrusiais keliais.

Kiek atviresnis Aeronautikos inžinerijos magistrantas M. Lendraitis. Jis tvirtina, jog darbas su NASA esančia aparatūra – jo vaikystės svajonė. „Visada svajočiau ten nuvykti, atlikti įvairius tyrimus su didžiausiais aerodinaminiais vamzdžiais, kokius jie turi. Visada domėjausi šia sritimi, o kadangi NASA sukaupusi didžiausią aeronautikos žinių bagažą, nekantrauju ten kuo greičiau pradėti darbus.“

MITA bendradarbiavimo sutartį su NASA pasirašė dar tik 2014 metais. Nuo to laiko stažuotes laimėjo 11 studentų iš Lietuvos: po penkis iš KTU ir Vilniaus universiteto (VU) bei vienas iš Vilniaus Gedimino technikos universiteto (VGTU). Greitu metu paaiškės ir rudens stažuotčių konkurso atsakymai, todėl dar daug jaunųjų mokslininkų laukia ir savo galimybės išpildyti ilgai brandintas svajones.

Atrankose svarbiausia „parduoti save“

Norint gauti galimybę išpildyti svajones ir stažuotis kosmoso tyrimų milžinėje, konkurso dalyviai turi ne juokais pasistengti ir sugebėti įtikinti, jog yra tinkamiausi kandidatai. Stažuotei pelnyti reikia praeiti Nacionalinį konkursą ir būti atrinktam pačių NASA projekto organizatorių.

Pirmasis konkurso etapas – anketa. Vėliau laukia anglų kalbos testas raštu ir žodžiu, o paskutiniame etape likę konkurso dalyviai turi pokalbį su kompetentinga komisija, sudaryta iš MITA atstovų, Lietuvos universitetų profesorių ir dėstytojų.

Anot D. Miklušio, sunkiausia visame konkurse buvo užpildyti pirmąją anketą. Elektronikos inžinerijos magistrantas patikino, jog anketoje buvo pateikti 5-6 klausimai, kuriems tiktų tas pats vienas atsakymas. Kaip bebūtų, teko gerokai palaužyti galvą, kad dalyviai įsigilintų, tiksliai suprastų ir atsakytų į klausimus, pateiktų savo privalumus ir pranašumus prieš kitus konkurentus.

Kolegai antrino ir P. Piartli. Studentas įsitikinęs, jog tikslųjų mokslų atstovams sunkiausia buvo improvizuoti ir kurti plačius atsakymus į konkrečius klausimus. „Ši anketa priminė lietuvių kalbos egzaminą – atrodo, atsakytum į klausimą vienu sakiniu, bet negali. Man kaip „tiksluokui“, tai buvo labai sunku.“

„Paskutiniame etape vyksta rimtas pokalbis apie tavo galimą veiklą NASA organizacijoje: apie tai, ką tu galėtum nuveikti būdamas ten, kokius projektus pasirinkai, kokia nauda iš tavęs organizacijai, kokia stažuotės nauda tau, tavo universitetui ar net Lietuvai. Būtent šiame etape kandidatas turi įrodyti, jog yra motyvuotas ir tikrai nori tos stažuotės. Žmogus turi tiesiog parduoti save, įtikindamas, jog būtent jis yra vertas šios galimybės“, – pasakojo K. Kerekėš.

Pranašumas - asmeniniai pasiekimai

Paklausti, kas juos išskyrė iš kitų konkurso dalyvių ir padėjo laimėti, vaikinai teigia, jog didžiausius balus gavo už asmeninę mokslinę veiklą ne studijų metu. Visi KTU studentai – gabūs ir talentingi jaunuoliai, kurie laisvalaikį leidžia ne pramogaudami, o bandydami patobulinti savo išradimus, vykdomus projektus.

Miklušis pasakojo, jog nuo pat pirmo bakalauro studijų kurso KTU aktyviai užsiima įvairia projektine veikla. Studentas prisidėjo kuriant vieną iš dviejų pirmųjų Lietuvos palydovų „LitSat1“, atliko projektus, susijusius su kuro bako lygio matavimu ar grunto tyrimo

automatizavimu. Pasiekimų sąrašą papildė ir dalyvavimas robotų kūrimo varžybose.

Šviesą ir linijas sekantys robotai, išradimų pristatymas ar dalyvavimas „Technoramoje“, „Hacker games“ ar Pramonės inžinerijos mokslinėje konferencijoje – P. Piartli pabrėžti privalumai, išskyrę jį iš kitų konkurso dalyvių, ir padovanoję NASA stažuotę Ames tyrimų centre.

Kiek kitokia patirtimi pasigirti gali M. Lendraitis, kuris ne tik studijuoja KTU magistrantūroje, bet ir pats dėsto studentams. „Jau kurį laiką dėstau aviacijos inžinieriams, jiems vedu aerodinamikos laboratorinius darbus ir kitus su aviacija susijusius dalykus. Turbūt tai buvo vienas iš lemiamų faktorių, kuris nulėmė mano kelionę į NASA. Žinoma, prisidėjo ir projektai, kuriuos atlikau anksčiau ar vykdaau dabar: skraidanti laboratorija ir žmogaus jėgomis varomo lėktuvo projektas.“

Tuo tarpo antrakursis K. Kerekeš įsitikinęs, jog jam papildomų balų suteikė ne tik papildoma mokslinė veikla, bet ir puikūs studijų rezultatai, o kartu ir faktas, jog pirmaisiais studijų metais studentas jau turėjo galimybę susitikti su NASA atstovu KTU „Santakos slėnyje“.

„Man pasisekė, jog po gerų brandos egzaminų rezultatų (vaikinas visus egzaminus išlaikė šimtu procentų – *red. past.*) KTU mane pastebėjo. Po to, kai įstojau į šį Universitetą, čia visada buvo stengiamasi suteikti visas galimybes, kad man būtų lengviau pasiekti savo tikslų. Jau pirmame kurse turėjau galimybę Kaune susitikti su NASA atstovu, o tokios progos pasitaiko ne kiekvienam“, – teigė K. Kerekeš.

Visi keturi studentai tiki, jog tiek Universitete įgytas žinias, tiek papildomos veiklos metu sukaupę patirtį pavyks sklandžiai panaudoti dirbant NASA Ames tyrimų centre.

Prioritetas - užmegzti tvarius ryšius

Nors ne visi studentai tiksliai žino su kokiais projektais reikės dirbti ir su kokiomis užduotimis teks tvarkytis NASA stažuotės metu, visiems aišku, ką svajoja ten nuveikti ir pamatyti.

„Būdamas NASA dalyvausiu programoje, kurioje mokslininkai dirba su lanksčiais sparnais. Adaptyvi aviacijos sistema yra aviacijos ateitis, todėl man labai pasisekė, kad pamatysiu visus procesus iš arti. Kaip bebūtų, labiausiai noriu ten pamatyti didžiausią aerodinaminį pasaulio vamzdį. Kąkadada didžiausias toks įrenginys buvo Sovietų Sąjungoje, tačiau amerikiečiai jį pamatę nusprendė sukurti dar didesnę. Dabar būtent jį ir noriu išvysti“, – apie slaptus lūkesčius pasakojo M. Lendraitis.

Piartli juokiasi, jog nėra linkęs turėti žmonių idealų – jo tikslas visus aplenkti, todėl prakalbus apie dalykus, kuriuos nori pamatyti NASA, studentas mokslininkų pavardžių nepaminėjo. Jam svarbiausia aplankyti moderniausias laboratorijas, išbandyti naujausius įrenginius ir pamatyti NASA kuriamus robotus.

Kiek kitaip nusiteikęs K. Kerekeš. Esą jam viskas įdomu – ir žmonės, kurie ten dirba ir technika, kurios per paskaitas nepamatysi. Studentas jau žino, kad dirbs prie projekto, kurio pagrindinis tikslas yra sukurti sistemą, kuri energiją gautų vien tik iš gamtos atsinaujinančių išteklių. Anot jo, jog projektui pasisekus, jis turėtų būti pateiktas Urugvajaus valstybei. K. Kerekeš darbą bei būsimą patirtį ir įvardina kaip didžiausią savo siekiamybę stažuotėje.

Savo patriotiškumu aplinkinius sužavėjo Elektronikos inžinerijos magistrantas D. Miklušis. Nors magistrantas jau žino, kad NASA stažuotės metu dirbs prie elektros inžinerijos, ląstelių pompų projektavimo, studento didžiausias tikslas – užmegzti su NASA ilgalaikius kontaktus.

„Vienas pagrindinių mano kelionės į NASA tikslų – sukurti ir vystyti ilgalaikę stažuotės naudą sau ir universitetui. Nenoriu, kad tai būtų tik dviejų mėnesių atostogos Amerikoje. Noriu, kad ten būtų užmegzti ilgalaikiai bendradarbiavimo kontaktai ir vėliau galėtume kurti tarptautinio lygio projektus bendradarbiaudami su NASA“, – teigė D. Miklušis.

Paklausti, ar gavę galimybę liktų dirbti NASA, vieni gudriai šypsosi ir sako, jog ir Lietuvoje gerai, o kiti teigia, kad tokia galimybė – kiekvieno mokslininko svajonė.

